

do walnych zgrupowań, rozumie się każde osobno. Czy znów przyjdzie do skutku kompromis? Pewnie ani pomyśleć o tem nie można. Od r. 1879 wiele się zmieniło w kurji czeskiej wielkiej posiadłości ziemskiej. Kompromis z tegoż roku, zamiast zbliżyć do siebie stronnictwa, jeszcze większą stworzył między nimi przepaść. Stronnictwo wiernokonstytucyjne, zacierając go, nie przypuszczało, że Schwarzenbergi, Lobkowicze, Thunni i Clamy zleją się zupełnie z Czechami i staną się głównymi filarami Klubu czeskiego. Do wynikłego złąd zastrzeżenia się antagonyzmu, które zresztą w niemieckim mieście odziały na kształtowanie stosunków parlamentarnych w ogóle, przybył nowy moment wzniesiony w reformie ordynacji wyborczej, która zapewniła większość temu stronnictwu arystokracji niemieckiej, które z Czechami idzie. W ten to sposób wiernokonstytucjonisci, jak sami jeszcze nazywać się lubią, mimo że nazwa ta już zantykowana, stanęli na stanowisku nieprzejednanym i pewnie nie przyjęliby kompromisu, chociażby go drugie stronnictwo ofiarowało. Ale nawet o ofiarowaniu kompromisu nie dotychczas nie słychać. Żeby zaś hr. Taaffe, jak w r. 1879, tak i teraz wystąpił sechciał z inicjatywą kompromisu, wydaje się rzeczą nieprawdopodobną.

Natomiast z Morawy dochodzą wieści, acz niepewne jeszcze, o zamiarach kompromisowych w kurji większej posiadłości. Podział jej na stronnictwa jest inny niż w Czechach; jedni do lewicy należą, drudzy z Czechami idą, trzeci natomiast frakcja związała się z klubem Coroniniego. Co do nas, wpatmy, co do Morawy, także, idy kompromis mógł przyjdzie do skutku, chociaż zresztą przewoźca tej frakcji, która do lewicy należy, były minister Chlumcey, jest właśnie na punkcie kompromisów przez samą lewicę podejrzany o grzeszne skłonności. Więcej widoków zdaje się mieć kompromis w tyrolskiej kurji większej posiadłości, gdzie dotychczas Włosi skutecznie walczą z Niemcami konserwatystami.

Sądymy, że wyczerpnęliśmy wszystkie już ewentualności kompromisowe, nie licząc Bukowiny, która jest w tym względzie nieobliczona, i nie licząc Krainy, gdzie i bez kompromisu wzorowa panuje zgoda między Słowianami a Niemcami konserwatystami.

Pomijamy inne drobniejsze wiadomości o ruchu przedwyborczym, na których zarejestrowaniu nie nie zależy, aby poświęcić kilka słów temuż ruchowi w Galicji. Nie może oczywiście być zadaniem korespondenta wiedeńskiego donosić do Lwowa o faktach z kraju, którego Lwów jest stolicą; jeżeli jednak prawdziwa, choć wcale nie nowa, jest dzisiejsza uwaga *Nowej Prasy*, że w Austrii nie wybory o systemie rządowym stanowią, lecz system rządowy o wyborach, to też pewnie obserwacje co do kierunku ruchu przedwyborczego, czynione w siedzibie systemu rządowego, mogą czasem być lepsze od spostrzeżeń czynionych na miejscu ruchu. Co najmniej atoli uwagi z centrum państwa mogą być wskazówką, z jakiego punktu widzenia ruch przedwyborczy na miejscu się dzieje, a przytem zapobiegając niespodziankom. — Otóż pod względem polskiego ruchu przedwyborczego, który wcale jeszcze się nie rozpoczął, ci, którzy pragną, żeby mandaty poselskie dostały się w ręce mężów niezawisłych, niech z góry wiedzą, że wszelkie niedopilnowanie się z ich strony łatwo mogłoby wyjść na korzyść żywiołu urzędniczego. Nie potępiamy wprowadzenia każdej kandydatury urzędnika lub profesora; mamy owszem w teraźniejszym składzie naszego Koła poselskiego niejednego członka stanu urzędniczego i profesorskiego, którego pragniemy widzieć także w nowym składzie; ale dochodzą z pewnych objawów do wniosku, że w tegorocznych wyborach w Galicji kandydatury urzędnicze i po części profesorskie więcej niż w poprzednich cieszyć się będą protekcją z tej strony, która do skutecznego protegowania ma w rękę władzę, niemamy, iż potrzeba będzie wiele ogłębności co do każdej takiej kandydatury z osobna.

Zapewnienie Koła polskiego urzędnikami mogłoby stać się tem więcej fatalnem, gdyby do tego przybyła inna, ważniejsza jeszcze okoliczność, której bardzo się lekamy, to jest, gdyby nowe Koło nie stanęło we Wiedniu w tak poważnej liczbie, jak teraźniejsze. Ruch przedwyborczy w obziew ruskim o wiele dalej już postąpił, niż w polskim; wyraźniej też niż co do owej protekcji kandydatur urzędniczych występują tutaj na jaw sympatya, wedle których obóz ruski zdaje się być powołany do odegrania w przyszłej Radzie państwa podobnej roli, jaką w przedstawianiu do Koła polskiego odgrywał aż do r. 1879. Mówimy: do podobnej roli; taka sama bowiem nigdy ona już być nie może; czasy, w których świętojurym moskalfilski, umiejący prztem we Wiedniu paradować maską najwzorniejszą lojalności, był *in floribus et herbis*, minęły niepowrotnie; ale i nowa frakcja ruska w Radzie państwa nie ma być taka, jakabyśmy tu z radością powitali, nie ma być frakcją Koła polskiego, lecz hamulcem wpływu i znaczenia Koła.

Gdyby powiódł się zamiar utworzenia takiej frakcji ruskiej, a zmniejszone tym sposobem Koło polskie składało się jeszcze w znacznej części z urzędników, wtedy znaczenie Koła, która w teraźniejszym składzie swym z własnej winy nie wiele zmniejszyła, równałoby się zero. Znaczenie odrębnej od Koła polskiego frakcji ruskiej ostatecznie także nie było inne. Zarówno Koło, jak frakcja ruska byłyby igryszkiem w rękę innych; wspólni Polakom i Rusinom interes kraju nie miałby w Radzie państwa reprezentacji poważnej. Zarówno Polacy, jak Rusini powinni nie dopuścić tego, a szczególnie Rusini powinni pamiętać, że Rada państwa nie jest właściwą areną dla sporów domowych. Klómy i gódną się w sejmie, ale w Radzie państwa trzymajmy się zasady najściślejszej solidarności. Uznamy już, że etnograficznie stanowimy dwa odrębne narody, lechicki i ruski, oba równo uprawnione, chociaż lechicki cywilizacją wyższy; politycznie atoli jesteśmy jednym niepodzielnym narodem. Prawy Lechita i prawy Rusin jednym i tem samem być muszą politycznie w tym kraju i państwie. Kto inaczej rzecz pojmuje, ten czy z widzą, czy bez widzy pracuje nawet nie dla Austrii, lecz przeciw Austrii, pracuje *pour le czar de Russie*.

Praga czeska d. 2. kwietnia.

(X.) Od wczoraj spoczywa zmarły kardynał-arcybiskup pragi, książę Schwarzenberg, w grobie katedralnym u św. Wita na Hradczynie. Kaplica Kinskych, gdzie ciało zostało złożone, nie była od lat 38 t. j. od pogrzebu ostatniego arcybiskupa Srenka otwierana. Trumny tam złożonych 5 arcybiskupów znalazły się

wszystkie w dobrym stanie, tylko ostatnia była trochę uszkodzona. — Osierociła więc stolica Ernesta, której zmarły około lat 36 był ozdoba. Praga odprowadziła zmarłego arcybiskupa swego w sposób wielce okazały na wieczny spoczynek, a pamięć jego pozostanie na wieki pomiędzy obywatelstwem pragskim.

Na placu Hradczyńskim niezliczone mnóstwo ludu oblegało już rano pałac książęcy. O 8. godzinie przybyły wszystkie trzy pułki gwardji mieszczańskiej pod komendą majora strzelców celnych, Wendulaka za nimi mnóstwo towarzystw, deputacyi, kler dycejalny, w niezliczonej liczbie ekwipaży szlachta czeska i wysokie duchowieństwo, dalej jeneralia, mając na czelu głównokomenderującego, Filipowicza, urzędniczy różny dykasteryj z namiestnikiem hr. Krausem i t. d. Około w pół do 9. rozpoczął obrzęd pogrzebowy unucjusz papieżki, arcybiskup mgr. Vanutelli, który umyślnie w tym celu tu przybył, w obecności arcybiskupa salzburskiego dr. Edera i mnóstwa biskupów i prałatów. Poczem duchowieństwo dycejalne poniosło na barkach swych trumny arcybiskupa swego, przyozdobioną setkami wspólnych wieńców z pałacu do katedry. Po odbytem solennem nabożeństwie, które się dopiero około 12. godziny skończyło, złożono trumnę do wspomnianego grobu, tuż obok wielkiego ołtarza po prawej ręce w pobliskości ołtarza św. Jana Nepomucena. Przy spuszczeniu trumny do grobowca, ani jedno oko nie pozostało suche.

Kapitla więc praska postradała swego przewodnika, pytanie jest teraz, kto obejmie wakuującą posadę stolicy duchownej królestwa czeskiego. Bardzo słusznie żądają dzienniki tutejsze, ażeby arcybiskupem czeskim został Czech, syn własnej ziemi, znający język swój ojczysty. Wymieniają ogólnie 3 kandydatów, a mianowicie arcybiskupa dr. Edera z Salzburga, infułata hr. Beltrupa z Olomunca i hr. Schönborna, brata namiestnika Morawii, a biskupa budziejewickiego. Pierwszy jest Niemcem i obokrajowcem, drugi tożsamo, chociażby miał za sobą całą szlachtę konserwatywną, ostatni zaś dr. Schönborn, byby zdaje się najodpowiedniejszym: jakkolwiek jest jeszcze bardzo młodym, ale przynajmniej ma dobre chęci nauczyć się dobrze po czesku. *)

Choć jako były porucznik dragonów nie bndzi wielkiej sympatji w Czechach i jeżeli tak szybko zrobił karierę, to ją najwięcej zawdzięcza swemu zmarłemu wojowi, kardynałowi Schwarzenbergowi — to biskup litomierski, dr. Schöbel, jest Niemcem, acz umiarkowanym, a biskup królohradecki, Hais, dosyć starą i niepokazną figurą; najgłówniejsze, nie jest z rodu szlacheckiego, gdy krew niebieska i tu rozstrzyga, — prawdopodobnie więc i najpóźniejsza nominacja na arcybiskupstwo jest nomicja biskupa budziejewickiego.

Osobny pociąg teatralny z Ameryki, już dawno zapowiedziany, przyjdzie podług otrzymanych doniesień niezawodnie do skutku. Okręgi z gośćmi amerykańskimi odpłynę z Nowego Jorku z końcem maja, albo w początkach czerwca. Uczestników będzie co najmniej 200, możebnem jest wszakże, sądząc podług licznych zgłoszeń, że liczba dojdzie do 400, z której to liczby najmniej trzecia część z pań się składać będzie. Zarząd, który urządza całą wyprawę, wyraził życzenie o trzy przedstawienia: jedno przedstawienie przeznaczają sobie aranzierowie, wybrali sami operę Smetany „Prodana niewiasta”. Wybór ostatnich dwóch sztuk — jeszcze jednej opery i jednej tragedji — pozostawiają dyskreji.

A więc aż z morza przybędą goście, ażeby podziwiać do bóstwa przepychu, które naród sobie wybudował. Nasuwa się więc pytanie, czy nie dałaby się taka wycieczka zarządować u. p. ze Lwowa, wszak to nie tak daleko i wiele by nie kosztowało, a wartoby przecież odpaćić wzajemność braciom Czechom i poznać ich kraj, ich stolicę, ich zwyczaje, lud ten pracowity, zamożny i tak silny pomimo obucha, który go gnębił lat setki. (Dla uczczenia zamienionej rocznicy cywilizacyjnego trudności ofiarą wytrwałości, kraj nasz wyprawił był liczne deputacje na otwarcie teatru narodu czeskiego; przyp. red.)

Konsorzjum teatru czeskiego odbyło swoje walne zebranie roczne przed kilku dniami, na którym wybrano nowy wydział, sprawdzono i przyjęto rachunki roczne i udzielono absolutozjum Radzie zawiadowczej. Przewodniczącym konsorzjum wybrany został ponownie p. Skramlik, tegoż pełnomocnikiem czyli zastępcą profesor dr. Durdik, do wydziału weszli pp. Bunczek, dr. Fleischman, Neuwadba, Pinkas, dr. Ruzicka i redaktor Schik. Artystycznym dyrektorem pozostanie i nadal p. Schubert, pod którego egidą teatr tak świetnie prosperuje. Bo też nie do uwierzenia jak ogromne zajęcia ma kierownik tak wielkiego zakładu, jakim jest teatr narodowy czeski. On jest pierwszym i ostatnim w teatrze, wszędzie poprawia, dysponuje, załatwia wszelkie korespondencje prawie własnoręcznie, słowem nietylko więcej zęczonej przyjdzie do domu, jak ostatni zakulisowy robotnik. Ponieważ kontrakt dyrektora Schuberta kończy się z Nowym rokiem, przeto już teraz słychać życzenia u publiczności, ażeby tak jenielnego i bystrego kierownika i nadal stałe przy instytucji tak odpowiedzialnej jaką jest teatr, utrzymał.

„Uśredniaci szkolni” centralny zarząd macierzy szkolnej czeskiej, utrzymują w 35 miastach w Czechach, w Morawie i Szlązku 60 szkół i szkółek czeskich osmio- a nawet dziesięcio-klasowych, w których uczy 156 naukowców i nauczycieli, nie licząc w to nauczycieli dla robot ręcznych.

Miesięczna pensja personalu tego wynosi 8060 zfr., a to oprócz zapłaty katechetom za naukę języka niemieckiego, robot kobiecych i płacy słuź szkolnych i t. d. Roczny wydatek tegoż tak zwabiennego i potrzebnego Towarzystwa czyni 200.000 zfr. Zaiste a dzieło takie może się tylko taki naród jak Czechy zdobyć**)

*) Biskup badziejewicki odznaczył się na swej teraźniejszej stolicy, jako gorliwy narodowiec. (Prasp. red.)

*) Podobne Towarzystwa istnieją także i w innych narodów, jak np. we Francji, że wspomniemy tu tylko „Towarzystwo bibliotek szkolnych”, rozporządzające kilkamilionowym budżetem rocznym powiaty na składek lub węgierkie „Towarzystwa wykształcenia publicznego”, rozrzucone po kraju, spajające wszystkie klasy w tam działaniu ofiarom w licznych kierunkach i dysponujące znacznymi środkami materialnymi składkowymi — a wszędzie te ustulowania obywatelskie prywatne okazały się znakomitą dźwignią postępu narodowego na drodze cywilizacji i uszlachetnienia. Żadować wypada, że u nas w tym kierunku żadnego prawie nie ma zbiorowego działania samodzielnego. (P. r.)

Czesi mogą być dumni z owoców tej pracy i cieszyć się coraz większym zwycięstwem w zniszczeniu od lat setek rozgątnionego germanizmu. Na tej drodze nie zostaną oni, ponieważ widzą, że to dopiero początek odrodzenia narodowego, tylko z tem większą otuchą zabierają się do dalszej pracy. Towarzystwo to zebrło dotychczas 628 427 zfr. Kapitał ten powstały z krajarowych składek, z zabaw i w ogóle z ofiarności, która się okazuje przy każdej sposobności — jest bardzo pokazny.

Polacy stale tu zamieszkałi, zamierzają podobno utworzyć sobie „Klub polski” z wykluczeniem akademików Polaków. „Klub polski”, „Ognisko polskie”, teraz znów „Klub polski”, to prawdziwie za wiele na garstkę Polaków w Pradze.

Paryz d. 1. kwietnia.

(J. S.) Umyslnie wyczekiwałem, aby donieść wam o ważnych zdarzeniach. Z telegramu wiecie, że jen. Negrier, napadnięty w Langzon przez dziesięć razy liczniejszych Chińczyków, został ranny a pułkownik Herbinger objął dowództwo brygady, poczem opuścił tę fortecę, cofając się ku kotowinie rzek, która jest pod stałą działają i zapórów. Szcześnieśmy trafem rana dzielnego jenerała nie jest śmiertelna. Opuszczenie Langzunu niezaprzeczenie jest przyjemne, zwłaszcza ze względu, że Chińczycy nieomieszają przechwałkami wzniesć zapu pomiędzy swoimi. To też, choć utrzymają nie zbędne posiłki, będą mieli Francuzi wiele trudności w odzyskaniu tych stanowisk, aby utrzymać honor sztabu i wypędzić Chińczyków, pobiuszy ich na głowę.

Charakter narodowy francuzki jest popędliwy i wrażliwy, przeto też zapala się i upaja powodzeniem, a zabija się otwrały przeciwnościami, przyczem traci władzę panowania nad namiętnościami. Te to cechy stawiają ten naród wyżej nad angielski, lecz w nieszczęściach niewornie słabszym on jest od tamtego. Gdy wyprawa angielska w Egipcie tak straszego doznała wyłączenie przez błąd ministerjum to parlament tamtejszy nie obalał gabinetu, ale przeciwnie, dał mu wszelką możność do naprawienia błęd. Tu u nas w Paryzu to pełnie inaczej się działo i stało się. Parlament nieustannie targował się z gabinetem o wojnę tonkińska, którą skutkiem tego ministerjum musiało prowadzić po odrobieniu. Gdy okazały się teraz skutki tego targu nierozumnego, oraz gdy wojsko nie mogąc pobić Chińczyków, a niechcąc być pobite przez nie — cofało się, to teraz parlament obala ministerjum, depta je w swem zaślepieniu.

A wszakże Ferry w najprzykrajszych chwilach zawsze stawał z poświęceniem i działał stanowczo, o ile warunki parlamentarne mu dozwalały, zawsze i wszędzie był rozumny patriota.

Gabinet żądał 200 milionów kredytu na prowadzenie wojny Iza uchwalila tylko 50 milionów. Resztę mają przyznać nowemu gabinetowi.

W senacie zacy Carnot, jako przez większość republikanckiej — patriotycznie oświadczył, że senat wszystkie poświęcenia uczyni dla honoru i interesu Francji i ani jednym przykładem słowem nie dotknął gabinetu. Również i senat jednogłośnie zatwierdził kredyt 50 milionów.

Prezydent Grévy żądał, aby Brisson złożył nowy gabinet, lecz ten odmówił, przeto prosił Freycineta i ten przyjął propozycję, ale złożenie gabinetu idzie ma z trudnością.

Za parę dni odpłynę ośm tysięcy wojska do Tonkinu, poczem zaraz może tam rząd posłać jeszcze ze 30.000.

Jenerał Negrier z brygadnego posunięty został na jenerała dywizji. Rząd wysłał do Tonkinu dwóch nowych jenerałów brygady.

Praca polska.

Przessał jesteśmy o umieszczenie poniższego artykułu w łamach *Gazety Narodowej*. Jest on silnym autorem ogłoszonego pod tymże tytułem w innym dzienniku.

Rozpamiętywania pasyjne narodn naszego powinny być pobudzają nas do skupienia ducha, do zespolenia wszystkich sił żywotnych, aby moralną potęgą zrównoważył, jeśli nie pokonał szkodliwe wpływy i czynniki, które w obliczu Europy przedstawiają nas jako najszkodliwszy i najniebezpieczniejszy w świecie żywioł, który wypadłoby dla dobra ludzkości ogaiem i mieczem wyciępić i stracić z powierzchni ziemi, aby na niej zakwitł wieczysty pokój, a raczej aby dorżało zasiane przez Bismarków, Ignatiewów i Skobelewów ziarno pangermanizmu i pan szlawnizmu.

Denuncjatorskim baśniom o „polskiej intrydze” przeciwstawmy cicha, skromną a poważną „pracę polską”, która tam, gdzie się jej z całą swobodą oddać możemy, uwytudnia się pozytywnymi rezultatami, wychodzącami nietylko na naszą własną korzyść, ale i na pożytek tym, którzy wbrew przesądom i przestarzałym, bezpodstawnym obawom stają się silnymi naszym ramieniem.

Tak się ma rzecz w Austrii.

Prusy czyli Niemcy tak się czują wielkimi własną potęgą, że już wewnątrz swojego państwa niczyjej, a więc i naszej niepotrzebują pomocy; przeciwnie, zawadzamy im odrębnie zupełnie przymiotami i zaletami naszego narodowego charakteru, i wtedy tylko gotowe są, nas tolerować, jeżeli zrzekając się naszej indywidualności, lub wznici z niej przemocą, będziemy dobrowolnie lub przymusowo ich niewolnikami. Mijemy nadzieję, że do tego nie przyjdzie.

Najtrudniejszą mamy rolę w Rosji, bo tam, odsunięci od wszelkich spraw życia publicznego i uciemiężani na każdym kroku, musimy pracę polską ograniczyć do jak najszczęśliwszych rozmiarów — do kółka własnej rodziny. Tam już tylko w rodzinie możemy pielegnować nasze narodowo-religijne świętości i strzedz je od zaprasyjęonej im szatary.

Pracę naszą nazwano intrygą i karygodnem, ba nawet zbrodniczem niszkowaniem „podbnowania Polski”. Trzeba doprawdy wielkiej przewrotności i złości piekielnej, by wmawiać w świat zbrodniczość naszych usiłowań. A wmawiają to w świat w chwili, kiedy my zajęci jesteśmy cichą pracą ekonomiczną, celem podniesienia dobrobytu we wszystkich dzielnicach dawnej Polski, tudzież pielegnowaniem języka i pracę nad moralnem podwignieniem naszego społeczeństwa. Robotę tę zachowawczą prowadzimy już od lat 93, bo od chwili, kiedyśmy postanowili niami wiekopomnej konstytucji z dnia 3. maja pogrzebali na wieki w otchłani niepamięci trzy

złubne hasła naszych przedrozbiorowych dzieł: „Złota wolność szlachty”, „Polska nieładem stoi” i „Obce mocarstwa nie dadzą upaść Rzeczypospolitej polskiej”.

Otóż byt Polski jako narodu jest faktem, niedającym się zaprzeczyć i na tem polu, oprócz starań około utrzymania i obrony tego, co istnieje, nie mamy nic nowego do zrobienia.

Zresztą, któż może narodowi naszemu wziąć za złe i potępić pielegnowanie idealistw, do osiągnięcia których pomogły mocarstwa europejskie Rumunom, Serbom, Czarnogórom, Bułgarom i Rumeliotom. O zarumianach nie posiadzi chyba nikt Polaków, jeśli ośmielają się stawić na równi z owymi ludami.

A nabyliśmy do tego nawet wobec naszych nieprzyjaciół pewne prawa: Niech już ks. Bismark stara się o to, aby Europa nie stała się republikancką, ale że nie została dotąd kozacką, to już nasza przeważnie, jeśli nie wyłącznie w tem zastęga.

Przypnęmy na chwilę, że Polacy — czego nie dać wielki Boże — zrzekli się swojego odrębnego wśród narodów i wobec Słowianowszczyzny postannictwa, iż za cenę jakichkolwiek korzyści, lub choćby tylko za cenę zaprzestania prześladowań, złączyli się z Rosją i caratem, wówczas biada Europie, a szczególnie biada Niemcom, którzy pierwsi poczuliby na swych karkach potęgę panslawizmu, jak potop zniszczenia przy współdziałaniu Polaków.

Teraz kilka słów jeszcze o szczegółach, odnoszących się do roli politycznej, którą odgrywamy, pomimo że jesteśmy pozbawieni bytu państwowego.

Rzecz to nie nowa, że emigranci polscy, rozprzesiani są po całym świecie. Część tej emigracji, zamieszkała na Wschodzie, zwłaszcza od r. 1854, przekonywała się dowodnie — pomimo wszelkich uzasadnionych zresztą zupełnie sympatji dla Turcji — o niemożliwości utrzymania się jej na dłuższy czas w Europie, a będąc świadkiem nocnym bądź naturalnych bądź sztucznych porywów słowiańskich, przestrzegała braci Słowian, a przestrzegała ich wskazywaniem na dzieje Polski, przed oddaniem się pod opiekę i kierownictwo Rosji. Z tem wszystkim ludu słowiańskie w dążeniach swych do wolności i niepodległości, potrzebowały nieodzownie obecnej pomocy.

Owóż polscy emigranci, polskie pióra wskazywały im też pomoc w jednym z mocarstw środkowo europejskich. Mocarstwem tem niebyła Rosja, niebyły Niemcy. Przyszli i przeszli r. 1877 i 1878. Dnia bez przechwałki można powiedzieć, że gdyby Polska była wówczas w obziew cara, carewiczka i W. książę, to ani angielska flota w Bezikon Bay, ani zamiar flankowego pochodu na hinterlandy, ani nawet powaga i *veto* Bismarka nie byłyby przeszkodziły nietylko traktatowi z San Stefano ale i o wiele dalej sięgającym planom rosyjskim.

Jak w r. 1877 zachowała się Polska neutralnie, tak też postąpiłaby sobie nawet na wypadek wojny Niemiec z Rosją. Ks. Bismark może być spokojny o to, że nie liczymy bynajmniej na peripetie wojen niemieckich, a tam mniej na rewolucję.

Ze przymierze austro-niemieckie nie jest dla nas czemś idealnem i że przyłączenie się do Rosji jest nam wprost niemiłym, tego zapewne nikt zaprzeczać nie myśli, a jak musieliśmy i musimy się zgodzić z niejednym *fait accompli*, któremu przeskodzić nie możemy, tak też zgodziliśmy się i z tym a to tem bardziej, że jedyną dodatnią stroną nieprzyznawanej publicznie *trójprzymierza* ma być utrzymanie i zabezpieczenie pokoju europejskiego (?)

Już nie dla własnej korzyści, ale dla korzyści Austrii, z którą szczerze jesteśmy połączeni, marzyłibyśmy o zupełne innych aliansach, choćby tylko dlatego, aby zgnębne wpływy aliantów nie oddziały szkodliwie na to mocarstwo. Czy Węgry mają powód zachwycać się trójprzymierzem, to już nie wchodzimy, że jednak Niemcy austriacy unoszą się nad niem i z powodów antagonizmu przeciw wszystkiemu, co nie-niemieckie (nie chcemy odpaćić się im insynucją kokietowania z Reichem), to nie podlega żadnej wątpliwości.

Z wyprytoczonych faktów mogą się przekonać i przyjaciele i przeciwnicy Polaków, że można polegać na ich politycznym charakterze i że pozostali wierni stanzardowi, pod którym zawsze za dobrą sprawę walczyli na obu półkulach świata (nie tak jak wojownicy nie mieccy, którzy mając ojezyczne „so gross wieit die deutsche Zunge reicht”, awanturują się dais wśród Chińczyków przeciw Francuzom a wśród Sadańczyków przeciw Anglikom); co się zaś tyczy indywidualnych naszych rysów — to pomimo, że anomalnie położenia Polski mogłaby usprawiedliwić niejedną njemną stronę poszczególnych jednostek — zaznaczą tu wypada, że nie ma wśród nas Hartmanów, Nobilingów i t. p. królobójców; nie ma spiskujących socjalistów, nihilistów, dynamitarów i t. p. anarchistów, nie ma antysemitów, nie ma strejków robotniczych i burd studentów uniwersyteckich, zgoda wszystkich tym podobnych objawów kulturtregerstwa, któremi słynie Petersburg, Berlin a po części i Wiedeń. Podczas gdy u lice tych stolic odbrzmiewały wszelkiego rodzaju skandalami a nawet zbrodniami, miasta polskie oddawały się cichej pracy, a jedyną w najnowszych czasach rewolucyjną manifestacją z naszej strony, był Mickiewiczowski kongres pomnikowy w Krakowie i konferencja artystów — muzyków we Lwowie z powodu przedstawienia operowego arcydzieła Zelenkiego „Konrad Wallenrod”.

Takich buntowniczych czynów dopuściły się niedawno miasta nasze kilkakrotnie. Dość przytoczyć: Pogrzeb zwłok króla Kazimierza W., jubileusz Kraszewskiego, 200 letnia rocznica odsieczy Wiednia przez króla Jana Sobieskiego; przyjęcie Czesków itd., a jeśli wizyta cara Aleksandra III. w Warszawie i zjazd trzech monarchów w Skierniewicach, nie wypadły tak świetnie, jak pobyt cesarza Franciszka Józefa w Krakowie i we Lwowie, w Przemysłu i Kółomyi — to już doprawdy nie nasza w tem wina. Zarezczyć tylko możemy, że o wiele bezpieczniejszymi mogą się czuć carowie rosyjscy i królowie pruscy w Warszawie lub Poznaniu, niż w Petersburgu lub Moskwie, w Berlinie lub Królewcu. Nawet książę Bismark, pomimo całej nielojalności swojego względem nas postępowania, może być pewny, że go ręka polska nie tknie i że w opinii narodu polskiego słuszne znajduje uznanie swych zasług, położonych około zjednoczenia Niemiec i podniesienia splendoru domu Hohenzollernów.

Nie chcemy bynajmniej imponować wrogom naszym przesadną rycerskością, lub niewczesną szlachetnością i wspaniałomyślnością, wypada jednakże, aby wiedzieli, że nawet wobec nich umiemy być sprawiedliwymi w sądzie a w zamian i od nich niczego więcej, na razie, dla siebie nie żądamy.

Niech powiedzą z ręką na sercu, ażeby przec polska zakrawa w jakimkolwiek bądź kierunku na intrygę? W pracy tej niestaniamy, w nie plonnej nadziei, że jak dotąd błogosławit Bóg, tak też i nadal błogosławit być będzie.

Władysław Dunin.

Święcone w Kole literacko-artystycznym.

Dawno już, bardzo dawno, nie bawili się literat i artyści nasi tak wycimienicie, jak w bieglej soboty. Gwaro było i rojno w salonach „Kola”, jak może nigdy przedtem, a wesołość i serdeczność biła z każdego oblicza, wzbuchając co chwilę już to głośnym a szczerym śmiechem, już też niewymuszonym polaskiem, zagłaszającym wysoki dobry humor i do nowych jego wyryków zachęcającym. Wesoła muza nie krapowała się wczoraj owego wieczem, co zresztą jest jej zwyczajem, ile razy się znajdzie w towarzystwie wybrańców swoich. Świadkami Rey i Kochanowski, którzy tak wdzięcznie frazki i figliki przy kielichu składali umieli, że u a w e t o w c z e s n a p e d n a b o d a n o c i e k a k n i e r a z b y t a z m u s z o n a z g r o n a m e z k i c h w s p ó l b i e s i a d n i k ó w . . .

Ta apelacja do zmarłych pradziadów nasza się mimowoli pod piero, a to ze względu na tych klasyków przyzwoitości i kapitałów scholastycznego konwensansu, co to w każdym szczerzem odezwanii się słyszą, zaraz skrzyknięcie podsta w porządku towarzyskiego, a w każdym uśmiechu głośniejszym — wyzwanie. Dziękuję wam, wiolec bogowie, że liczbę tych purystów przetrzadzacie z dniem każdym!

Zebrałiśmy się więc w sobotę na jajo wielkonocone. O pół do ósmej byli już wszyscy zebrani. Pierwszy to raz, odkąd Lwów Lwowem, a Peitew stopy jego myje — ludzie pióra, pędza i darta obchodzili święto wiosenne pod jednym i pod w i a s n y m d a c h e m . . .

Krótko, ale w ciepłych i od serca idących słowach przemówił nasampród przez „Kola”, dr. Rutowski, życząc, aby wszystkim było lepiej — w słowa tego znaczenia ogólniejszem. Poczem z jakimś obszędz wszystkich obecnych i zaprosił do stołu. Niezbyt okazałe, co prawda, było święcone nasze, ale też i nikomu nie zależało na tem, aby się stoły ugięły pod półmiskami i ciastami. W każdym razie jadła, napoju i dobra wszelkiego było tyle, że nakarmili się, a zwłaszcza... napoili wszyscy do syta i jeszcze kilka kosztów okraszyli rożdać było można między ubogimi...

Nastroj zresztą serdeczny a wesoły, w jakim znajdowała się brat literacki i działaw Apolina, i w jakim pozostała aż do końca wieczoru, starczył mógł za wszystko. Jedem tylko niedostatek zaspiał czasami wesoło oblicza — młodostny zwłaszcza pokolenia. Rozglądano się za czemś, wypatrywano oczy przez okna, nad słuchami za każdym drzwi skrzyknięciem. Daremnie! „Nie ma niewiast w naszej chacie!” — orzekli żaloczyście „Kola”, a ty, wczujmyj jego członku, rób, co chcesz, wyschnij z tęsknoty na podobieństwo onych batek, co zdobyły nasz stół świętawy, albo zmarznij za przykładem gości, zwiędzających wystawę szkieł — mnisz pędzić w Kole żywot pobosny, niby św. Magdalena (po nawróceniu), i za podwikami darmo się nie rozglądaj!

Prawda, mieliśmy w sobotę jedną niewiastę, ale u nich tam Pan Bóg broni od takich... panień! Istny Herod-baba, obrzym — mało powiedzianem — potwór! To też na bok odkładaj wszelkie względy na przyzwoitość, na ludzkocść nawet — posiekano babsko w kawałki. Wyznialiśmy się zaś w kannibalizmie do tego stopnia, że jeden z owych kawałków wywalił się z odpowiedniami w liście życzeniami Kraszewskiemu do Magdeburga. Myślałby kto, że sądziwy jubilat niewiadziły niewiast na równi z wydziałem naszego Koła...

Pierwsze ciecie wykonał specjalista od takich rzeczy, dr. Bylicki, wezwany do tej operacji zgrabną przemową wierszowaną przez sekretarza Koła, p. Belzę, który zajęcie szanownego konsyliarza zrymował z wyrazem „fuszer”, sobie jednak anektując ten najwyższy tytuł uniwersytecki (nb. o ile chciałby się wznieść w tajniki sztuki lekarskiej).

„Rękoczyn” ten — jak się wyrażają niezbyt biegli w lingwistyce adepci Eskulapa — ułał się dr. Bylickim znakomicie. W ślad za nim pozostała reszta członków Koła i w mgmieniu oka baba rozebrana została na sztuki i zjedzona, zanim jeszcze kapłani kannibalizmu zdołali dokonąć przepisanych obrzędów i odpaćwać podkudę... do jedzenia.

Część wierszowaną przemówiemi i toastów rozpoczął p. Platon Kostecki, strofami natchnionemi i pełnem zapału, wróżąc lepszą przyszłość skłótaney ojczyźnie. Załujemy, żeśmy pięknych słów jego nie notowali, bo wartoby rozgrzać niem i szersze koła. Obzł one były wieszczeni...

Zabrał następnie głos p. Rodoc Biernacki, inangrurując humorystyczną część wieczoru. Toast jego na cześć nieśczęśliwego oje... baby tak opiewał:

Bó nasz nazywają „Mocny” — niewiast: „slaby”,
Jednak nas sjadają
Tak lub owak — baby.

Wię w bratalem objeju
Zdwojny sly słabe
I choć w asędziszjęgu
Zjedmy — jedną babę!

Wprawdził w tem kwila
Znowu strona słaba,
Gdyby nasyla
Kopę — jedna baba...

Ale pal tam kaet,
Kto mocny, kto słaby,
Niech żyje pan Maciej!
Panowie! Do baby!...

Owo i wyszło sztydo z worka! Pragnęliśmy zachować *incognito* naszej baby literackiej do końca artykułu, ale już trudno — trzeba wyjawiać jej pochodzenie. Ojem jej, czy autorem, był więc obecny na zebraniu p. Maciej Kostecki, który odwdzięczając się za toast na jego zdrowie, wniósł kielich na pomyślność Koła.

Rozpoczęła się teraz zabawa na dobre. Zaledwie umiłek brzęk talerzy i widelców — odezwały się dźwięki, właściwie tracącun kielichów o kielichy. Wnoszono zdrowia najrozmaitsze — toasty poważne i humorystyczne. Wię napród sądziwy p. Wybrańcomi wniósł kielich na pomyślność prezesa i wydziału Koła. Tymczasem nadszedł list od śiętko, niestety, chorego artysty, p. Andrzeja Grabowskiego z życzeniami

przebieg... kawałek baby... wybrański... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

prośba... kawałek baby... wybrański... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów dnia 7. kwietnia

Stan powietrza... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Związkowych dni... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Posiedzenie Rady miejskiej... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Krwawa rocznica... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Docenci... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Dostawa wojskowa... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Sprawozdanie posełki... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

W deputacji stanisławskiej... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Datki... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wystawa szkiców... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Muzeum narodowe... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Muzeum im Dzieduszyckich... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Muzeum przemysłowe... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zbiory po Lelewelach... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Ateneum... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Jeden z najpopularniejszych... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

W czasopiśmie Auf der Höhe... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wyszedł trzeci rocznik... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Gospodarstwo, przemysł i handel... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Lwów dnia 3. kwiet... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Zboża 100 kilogramów... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Table with financial data: Powszechny dług państwa, Obligacje indemnizacyjne, Akcje bankowe.

Table with financial data: Listy zastawne, Obligacje państwowe, Akcje koleji.

Table with financial data: Papiery loteryjne, Dewizy 3-miesięczne.

Table with financial data: Pociąg zegara lwowskiego, Pociąg kolejowy.

Advertisement for MATTONI'S GISSHÜBLER SzcZawioWA, featuring a portrait of Henryk Mattoni.

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

Wrocławski... wrocławski... wrocławski... wrocławski...

